

НОТАРІАЛЬНА ПАЛАТА УКРАЇНИ

Відділ правового забезпечення Нотаріальної палати України

Проведення обшуку приміщення нотаріальної контори або робочого місця приватного нотаріуса

Посібник

Зміст

I. Загальні положення про проведення обшуку	2
II. Проведення обшуку приміщення нотаріальної контори або робочого місця приватного нотаріуса	8
III. Особливості проведення обшуку згідно з положеннями КПК	12
IV. Алгоритм дій нотаріуса при проведенні обшуку	15
V. Поради щодо поведінки під час проведення обшуку	21
Додатки (зразки документів)	26
Додаток 1	
УХВАЛА про дозвіл на обшук житла / іншого володіння особи	26
Додаток	
2 ПРОТОКОЛ ОБШУКУ	29
Додаток 3	
УХВАЛА про арешт майна (під час досудового слідства за клопотанням сторони захисту)	32
Додаток 4	
УХВАЛА про скасування арешту майна (під час досудового слідства за клопотанням сторони захисту)	37

Проведення обшуку приміщення нотаріальної контори або робочого місця приватного нотаріуса

Одним із заходів забезпечення кримінального провадження є проведення обшуку. Порядок проведення обшуку врегульований зокрема Кримінальним Процесуальним Кодексом України (№ 4651-VI від 13.04.2012 р., редакція від 26.12.2024 року, далі - КПК), Законом України «Про нотаріат».

I. Загальні положення про проведення обшуку

Відповідно до ч. 1 ст. 166 КПК України у разі невиконання ухвали про тимчасовий доступ до речей і документів слідчий суддя, суд за клопотанням сторони кримінального провадження, якій надано право на доступ до речей і документів на підставі ухвали, має право постановити ухвалу про дозвіл на проведення обшуку згідно з положеннями цього Кодексу з метою відшукування та вилучення зазначених речей і документів.

У разі якщо дозвіл на проведення обшуку надано за клопотанням сторони захисту, слідчий суддя, суд доручає забезпечення його проведення слідчому, прокурору або органу Національної поліції за місцем проведення цих дій. Проведення обшуку здійснюється за участю особи, за клопотанням якої надано дозвіл на його проведення, згідно з положеннями цього Кодексу (ч. 2 ст. 166 КПК).

Тимчасове вилучення майна може здійснюватися також під час обшуку, огляду (ч. 2 ст. 168 КПК).

Клопотання слідчого, прокурора про арешт тимчасово вилученого майна повинно бути подано не пізніше наступного робочого дня після вилучення майна, інакше майно має бути негайно повернуто особі, у якої його було вилучено.

У разі тимчасового вилучення майна під час обшуку, огляду, здійснюваних на підставі ухвали слідчого судді, передбаченої статтею 235 цього Кодексу, клопотання про арешт такого майна повинно бути подано слідчим, прокурором протягом 48 годин після вилучення майна, інакше майно має бути негайно повернуто особі, в якої його було вилучено (ч. 5 ст. 171 КПК).

Вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій регламентується статтею 223 КПК України.

За загальними правилами - слідчі (розшукові) дії є діями, спрямованими на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні. Підставами для проведення слідчої (розшукової) дії є наявність достатніх відомостей, що вказують на можливість досягнення її мети.

Слідчий, прокурор вживає належних заходів для забезпечення присутності під час проведення слідчої (розшукової) дії осіб, чий права та законні інтереси можуть бути обмежені або порушені. Перед проведенням слідчої (розшукової) дії особам, які беруть у ній участь, роз'яснюються їх права і

обов'язки, передбачені цим Кодексом, а також відповідальність, встановлена законом (*ч. 3 ст. 223 КПК*).

Проведення слідчих (розшукових) дій у нічний час (з 22 години до 6 години) не допускається, за винятком невідкладних випадків, коли затримка в їх проведенні може призвести до втрати слідів кримінального правопорушення чи втечі підозрюваного, а також крім здійснення кримінального провадження у порядку, встановленому статтею 615 цього Кодексу (*ч. 4 ст. 223 КПК*).

У разі отримання під час проведення слідчої (розшукової) дії доказів, які можуть вказувати на невинуватість особи у вчиненні кримінального правопорушення, слідчий, прокурор зобов'язаний провести відповідну слідчу (розшукову) дію в повному обсязі, долучити складені процесуальні документи до матеріалів досудового розслідування та надати їх суду у випадку звернення з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності (*ч. 5 ст. 223 КПК*).

Слідча (розшукова) дія, що здійснюється за клопотанням сторони захисту, потерпілого, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, проводиться за участю особи, яка її ініціювала, та (або) її захисника чи представника, крім випадків, коли через специфіку слідчої (розшукової) дії це неможливо або така особа письмово відмовилася від участі в ній.

Під час проведення такої слідчої (розшукової) дії присутні особи, що її ініціювали, мають право ставити питання, висловлювати свої пропозиції, зауваження та заперечення щодо порядку проведення відповідної слідчої (розшукової) дії, які заносяться до протоколу (*ч. 6 ст. 223 КПК*).

Слідчий, прокурор зобов'язаний запросити не менше двох незаінтересованих осіб (понятих) для пред'явлення особи, трупа чи речі для впізнання, огляду трупа, в тому числі пов'язаного з ексгумацією, слідчого експерименту, освідування особи. Винятками є випадки застосування безперервного відеозапису ходу проведення відповідної слідчої (розшукової) дії. Поняті можуть бути запрошені для участі в інших процесуальних діях, якщо слідчий, прокурор вважатиме це за доцільне.

Обшук або огляд житла чи іншого володіння особи, обшук особи здійснюються з обов'язковою участю не менше двох понятих незалежно від застосування технічних засобів фіксування відповідної слідчої (розшукової) дії, крім особливостей, встановлених статтею 615 цього Кодексу (*Особливий режим кримінального провадження в умовах воєнного стану*).

Понятими не можуть бути потерпілий, родичі підозрюваного, обвинуваченого і потерпілого, працівники правоохоронних органів, а також особи, заінтересовані в результатах кримінального провадження.

Зазначені особи можуть бути допитані під час судового розгляду як свідки проведення відповідної слідчої (розшукової) дії (*ч. 7 ст. 223 КПК*).

Слідчі (розшукові) дії не можуть проводитися після закінчення строків досудового розслідування, крім їх проведення за дорученням суду у випадках, передбачених частиною третьою статті 333 цього Кодексу (*КПК*).

Будь-які слідчі (розшукові) або негласні слідчі (розшукові) дії, проведені з порушенням цього правила, є недійсними, а встановлені внаслідок них докази - недопустимими. (ч. 8 ст. 223 КПК).

Відповідно до ч. 1 ст. 233 КПК України - Ніхто не має права проникнути до житла чи іншого володіння особи з будь-якою метою, інакше як лише за добровільною згодою особи, яка ними володіє, або на підставі ухвали слідчого судді, крім випадків, установлених частиною третьою статті 233 КПК України.

Під житлом особи розуміється будь-яке приміщення, яке знаходиться у постійному чи тимчасовому володінні особи, незалежно від його призначення і правового статусу, та пристосоване для постійного або тимчасового проживання в ньому фізичних осіб, а також всі складові частини такого приміщення. Не є житлом приміщення, спеціально призначені для утримання осіб, права яких обмежені за законом. Під іншим володінням особи розуміються транспортний засіб, земельна ділянка, гараж, інші будівлі чи приміщення побутового, службового, господарського, виробничого та іншого призначення тощо, які знаходяться у володінні особи (ч. 2 ст. 233 КПК).

Відповідно до частини третьої ст. 233 КПК України - слідчий, дізнавач, прокурор має право до постановлення ухвали слідчого судді увійти до житла чи іншого володіння особи лише у невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення. У такому разі прокурор, слідчий, дізнавач за погодженням із прокурором зобов'язаний невідкладно після здійснення таких дій звернутися до слідчого судді із клопотанням про проведення обшуку. Слідчий суддя розглядає таке клопотання згідно з вимогами статті 234 КПК України, перевіряючи, крім іншого, чи дійсно були наявні підстави для проникнення до житла чи іншого володіння особи без ухвали слідчого судді. Якщо прокурор відмовиться погодити клопотання слідчого, дізнавача про обшук або слідчий суддя відмовить у задоволенні клопотання про обшук, встановлені внаслідок такого обшуку докази є недопустимими, а отримана інформація підлягає знищенню в порядку, передбаченому статтею 255 КПК України.

Відповідно до Статті 234 КПК Обшук проводиться з метою виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, відшукування знаряддя кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте у результаті його вчинення, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб.

Обшук проводиться на підставі ухвали слідчого судді місцевого загального суду, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування, а у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, - на підставі ухвали слідчого судді Вищого антикорупційного суду. ч. 2 ст. 234 КПК).

Обшук, незалежно від місця його проведення (володіння фізичної чи юридичної особи), **може проводитися тільки на підставі ухвали слідчого судді.**

На сьогодні не має значення цільове призначення приміщення де проводиться обшук – тобто, правила його проведення не визначають специфіку в залежності від вказаного чинника.

Ухвала про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи регламентується статтею 235 КПК.

Ухвала слідчого судді про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи з підстав, зазначених у клопотанні прокурора, слідчого, надає право проникнути до житла чи іншого володіння особи лише один раз (ч.1 ст. 235 КПК).

Ухвала слідчого судді про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи повинна відповідати загальним вимогам до судових рішень, передбачених цим Кодексом, а також містити відомості про:

- 1) строк дії ухвали, який не може перевищувати одного місяця з дня постановлення ухвали;
- 2) прокурора, слідчого, який подав клопотання про обшук;
- 3) положення закону, на підставі якого постановляється ухвала;
- 4) житло чи інше володіння особи або частину житла чи іншого володіння особи, які мають бути піддані обшуку;
- 5) особу, якій належить житло чи інше володіння, та особу, у фактичному володінні якої воно знаходиться;
- 6) речі, документи або осіб, для виявлення яких проводиться обшук.

Виготовляються дві копії ухвали, які чітко позначаються як копії (ч. 3 ст. 235 КПК).

Виконання ухвали про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи регламентується статтею 236 КПК.

Щодо виконання ухвали про дозвіл на обшук (проведення обшуку), то закон містить імперативну норму - Ухвала про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи може бути виконана слідчим чи прокурором.

Для участі в проведенні обшуку може бути запрошений потерпілий, підозрюваний, захисник, представник та інші учасники кримінального провадження.

З метою одержання допомоги з питань, що потребують спеціальних знань, слідчий, прокурор для участі в обшуку має право запросити спеціалістів.

Слідчий, прокурор вживає належних заходів для забезпечення присутності під час проведення обшуку осіб, чиї права та законні інтереси можуть бути обмежені або порушені. Незалежно від стадії цієї слідчої дії слідчий, прокурор, інша службова особа, яка бере участь у проведенні обшуку, зобов'язані допустити на місце його проведення захисника чи адвоката, повноваження якого підтверджуються згідно з положеннями статті 50 цього Кодексу (ч. 1 ст. 236 КПК).

Обшук житла чи іншого володіння особи на підставі ухвали слідчого судді повинен відбуватися в час, коли заподіюється найменша шкода звичайним заняттям особи, яка ними володіє, якщо тільки слідчий, прокурор не вважає, що виконання такої умови може істотно зашкодити меті обшуку (ч. 2 ст. 236 КПК).

Перед початком виконання ухвали слідчого судді особі, яка володіє житлом чи іншим володінням, а за її відсутності - іншій присутній особі повинна бути пред'явлена ухвала і надана її копія.

Слідчий, прокурор має право заборонити будь-якій особі залишити місце обшуку до його закінчення та вчиняти будь-які дії, що заважають проведенню обшуку. Невиконання цих вимог тягне за собою передбачену законом відповідальність.

Слідчий, прокурор не має права заборонити учасникам обшуку користуватися правовою допомогою адвоката або представника. Слідчий, прокурор зобов'язаний допустити такого адвоката або представника до обшуку на будь-якому етапі його проведення (ч. 3 ст. 236 КПК).

У разі відсутності осіб у житлі чи іншому володінні копія ухвали повинна бути залишена на видному місці у житлі чи іншому володінні особи. При цьому слідчий, прокурор зобов'язаний забезпечити схоронність майна, що знаходиться у житлі чи іншому володінні особи, та неможливість доступу до нього сторонніх осіб (ч. 4 ст. 236 КПК).

За рішенням слідчого чи прокурора може бути проведено обшук осіб, які перебувають в житлі чи іншому володінні, якщо є достатні підстави вважати, що вони переховують при собі предмети або документи, які мають значення для кримінального провадження.

Обшук особи здійснюється особами тієї самої статі у присутності адвоката, представника на вимогу такої особи. Неявка адвоката, представника для участі у проведенні обшуку особи протягом трьох годин не перешкоджає проведенню обшуку. Хід і результати особистого обшуку підлягають обов'язковій фіксації у відповідному протоколі (ч. 5 ст. 236 КПК).

Слідчий, прокурор під час проведення обшуку має право відкривати закриті приміщення, сховища, речі, долати системи логічного захисту, якщо особа, присутня при обшуку, відмовляється їх відкрити чи зняти (деактивувати) систему логічного захисту або обшук здійснюється за відсутності осіб, зазначених у частині третій цієї статті.

Якщо під час обшуку слідчий, прокурор виявив доступ чи можливість доступу до комп'ютерних систем або їх частин, мобільних терміналів систем зв'язку, для виявлення яких не надано дозвіл на проведення обшуку, але щодо яких є достатні підстави вважати, що інформація, що на них міститься, має значення для встановлення обставин у кримінальному провадженні, прокурор, слідчий має право здійснити пошук, виявлення та фіксацію комп'ютерних даних, що на них міститься, на місці проведення обшуку.

Особи, які володіють інформацією про зміст комп'ютерних даних та особливості функціонування комп'ютерних систем або їх частин, мобільних терміналів систем зв'язку, можуть повідомити про це слідчого, прокурора під час

здійснення обшуку, відомості про що вносяться до протоколу обшуку (ч. 6 ст. 236 КПК).

При обшуку слідчий, прокурор має право проводити вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складати плани і схеми, виготовляти графічні зображення обшуканого житла чи іншого володіння особи чи окремих речей, виготовляти відбитки та зліпки, оглядати і вилучати документи, тимчасово вилучати речі, які мають значення для кримінального провадження. Предмети, які вилучені законом з обігу, підлягають вилученню незалежно від їх відношення до кримінального провадження. Вилучені речі та документи, які не входять до переліку, щодо якого прямо надано дозвіл на відшукання в ухвалі про дозвіл на проведення обшуку, та не відносяться до предметів, які вилучені законом з обігу, вважаються тимчасово вилученим майном (ч. 7 ст. 236 КПК).

У відповідності до ч. 5 ст. 171 КПК України - клопотання слідчого, прокурора про арешт тимчасово вилученого майна повинно бути подано не пізніше наступного робочого дня після вилучення майна, інакше майно має бути негайно повернуто особі, у якої його було вилучено.

У разі тимчасового вилучення майна під час обшуку, огляду, здійснюваних на підставі ухвали слідчого судді, клопотання про арешт такого майна повинно бути подано слідчим, прокурором протягом 48 годин після вилучення майна, інакше майно має бути негайно повернуто особі, в якої його було вилучено.

Особи, у присутності яких здійснюється обшук, при проведенні цієї слідчої (розшукової) дії мають право робити заяви, що підлягають занесенню до протоколу обшуку (ч. 8 ст. 236 КПК).

Другий примірник протоколу обшуку разом із доданим до нього описом вилучених документів та тимчасово вилучених речей (за наявності) вручається особі, у якої проведено обшук, а в разі її відсутності - повнолітньому членові її сім'ї або його представникові.

При проведенні обшуку на підприємстві, в установі або організації другий примірник протоколу вручається керівнику або представникові підприємства, установи або організації (ч. 9 ст. 236 КПК).

Обшук житла чи іншого володіння особи на підставі ухвали слідчого судді в обов'язковому порядку фіксується за допомогою аудіо- та відеозапису (ч. 10 ст. 236 КПК).

УВАГА!!! Відповідно до Закону України «Про нотаріат»
(далі - ЗУ «Про нотаріат»):

Обшук, виїмка, огляд робочого місця (контори) провадяться на підставі та в порядку, встановленому законом (ч. 3 ст. 8⁻¹ ЗУ «Про нотаріат»).

Вилучення (виїмка) реєстрів нотаріальних дій та документів, що передані нотаріусу на зберігання в порядку, передбаченому цим Законом, а також печатки нотаріуса не допускається. Такі реєстри нотаріальних дій, документи чи печатка нотаріуса можуть бути надані суду за мотивованою постановою суду тільки для огляду і повинні бути повернуті судом негайно після огляду (ч. 4 ст. 8⁻¹ ЗУ «Про нотаріат»).

II. Проведення обшуку приміщення нотаріальної контори або робочого місця приватного нотаріуса

На відміну від ситуації із надання тимчасового доступу до речей і документів, стосовно якого нотаріус може відмовити у доступі, проведення обшуку не передбачає згоди нотаріуса.

Проведення обшуку приміщення нотаріальної контори або робочого місця приватного нотаріуса здійснюється за загальними правилами про проведення обшуку житла чи іншого володіння особи, без визначення особливостей проведення вказаної слідчої (розшукової) дії стосовно нотаріусів.

При цьому, чинне законодавство не встановлює відмінностей у процедурі обшуку житла чи інших приміщень, правила є стандартними.

Бездіяльність, що полягає в незастосуванні заходів, необхідних для виконання судового рішення, якщо суб'єкт був зобов'язаний і мав реальну можливість його виконати (невиконання судового рішення) передбачає відповідальність, передбачену Кримінальним кодексом України (№ 2341-III від 05.04.2001 р., редакція від 01.02.2025 року, далі -КК).

При проведенні обшуку нотаріус, здійснюючи активну протидію здійсненню працівниками правоохоронних органів своїх службових обов'язків, може неусвідомлено вчинити кримінальне правопорушення.

Кримінальним правопорушенням вважається опір представнику влади лише за умови, що це відбувалося у момент виконання останнім своїх службових обов'язків.

Одним з протиправних кримінальних діянь є опір. Опір - одна з форм впливу на представника влади чи іншу уповноважену особу з метою перешкодити виконанню ними своїх обов'язків.

Статтею 342 КК передбачена кримінальна відповідальність за опір представнику влади. Під представником влади у цьому контексті слід розуміти суб'єкта, наділеного владними повноваженнями, який виконує адміністративно-управлінські функції. До таких в тому числі належать співробітники поліції, служби безпеки, прокуратури, інших силових структур;

Опір представникові влади, крім державного виконавця, приватного виконавця, під час виконання ним службових обов'язків - карається штрафом від однієї тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або пробаційним наглядом на строк до трьох років, або обмеженням волі на той самий строк (ч. 1 ст. 342 КК).

Опір працівникові правоохоронного органу під час виконання ним службових обов'язків, державному виконавцю чи приватному виконавцю під час примусового виконання рішень, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві під час виконання цими особами покладених на них обов'язків щодо охорони громадського порядку або уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів

фізичних осіб - карається штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або пробаційним наглядом на строк до чотирьох років, або обмеженням волі на той самий строк, або позбавленням волі на строк до двох років (*ч. 2 ст. 342 КК*).

Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті (*ст. 342 КК*), поєднані з примушенням цих осіб шляхом насильства або погрози застосування такого насильства до виконання явно незаконних дій, - караються обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років (*ч. 3 ст. 342 КК*).

Відповідальність за невиконання судового рішення передбачена Кримінальним кодексом України: Стаття 382. Невиконання судового рішення.

Умисне невиконання вироку, рішення, ухвали, постанови суду, що набрали законної сили, або перешкоджання їх виконанню - карається штрафом від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк до трьох років (*ч. 1 ст. 382 КК*).

УВАГА!!! Відповідно до Закону України «Про нотаріат»

(далі - ЗУ «Про нотаріат»):

Нотаріус зобов'язаний зберігати нотаріальну таємницю на підставі та в порядку, встановленому законом зокрема статтею 8 ЗУ «Про нотаріат».

Нотаріальна таємниця - сукупність відомостей, отриманих під час вчинення нотаріальної дії або звернення до нотаріуса заінтересованої особи, в тому числі про особу, її майно, особисті майнові та немайнові права і обов'язки тощо (*ч. 1 ст. 8 ЗУ «Про нотаріат»*).

Нотаріус та особи, зазначені у статті 1 цього Закону, а також помічник нотаріуса зобов'язані зберігати нотаріальну таємницю, навіть якщо їх діяльність обмежується наданням правової допомоги чи ознайомленням з документами і нотаріальна дія або дія, яка прирівнюється до нотаріальної, не вчинялась (*ч. 2 ст. 8 ЗУ «Про нотаріат»*).

Обов'язок дотримання нотаріальної таємниці поширюється також на осіб, яким про вчинені нотаріальні дії стало відомо у зв'язку з виконанням ними службових обов'язків чи іншої роботи, на осіб, залучених для вчинення нотаріальних дій у якості свідків, та на інших осіб, яким стали відомі відомості, що становлять предмет нотаріальної таємниці (*ч. 3 ст. 8 ЗУ «Про нотаріат»*).

Особи, винні в порушенні нотаріальної таємниці, несуть відповідальність у порядку, встановленому законом (*ч. 4 ст. 8 ЗУ «Про нотаріат»*).

Довідки про вчинені нотаріальні дії та копії документів, що зберігаються у нотаріуса, видаються нотаріусом виключно фізичним та юридичним особам, за дорученням яких або щодо яких вчинялися нотаріальні дії. У разі смерті особи чи визнання її померлою такі довідки видаються спадкоємцям померлого. У разі встановлення опіки над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої безвісти за особливих обставин, опікун, призначений над таким майном, має право отримувати довідки про нотаріальні дії, вчинені

стосовно таких осіб або за їх дорученням, якщо це необхідно для вжиття заходів, пов'язаних з опікою над майном. (ч. 7 ст. 8 ЗУ «Про нотаріат»).

Довідки про вчинені нотаріальні дії та інші документи надаються нотаріусом протягом десяти робочих днів на обґрунтовану письмову вимогу суду, прокуратури, органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування у зв'язку з кримінальним провадженням, цивільними, господарськими, адміністративними справами, справами про адміністративні правопорушення, що знаходяться у провадженні цих органів, з обов'язковим зазначенням номера справи та прикладенням гербової печатки відповідного органу, а також на обґрунтовану письмову вимогу державного виконавця, приватного виконавця за виконавчим провадженням з обов'язковим зазначенням номера виконавчого провадження та реквізитів виконавчого документа, на підставі якого здійснюється виконавче провадження, Національному агентству з питань запобігання корупції - на його письмовий запит, здійснений з метою виконання повноважень, визначених Законом України "Про запобігання корупції", Антимонопольному комітету України, його територіальному відділенню - на їхню обґрунтовану письмову вимогу, направлену у зв'язку з розглядом справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у встановлений органом Антимонопольного комітету України, головою його територіального відділення строк. (ч. 8 ст. 8 ЗУ «Про нотаріат»).

Витяг зі Спадкового реєстру про наявність складеного заповіту видається тільки заповідачу, а після смерті заповідача - будь-якій особі, яка пред'явила свідоцтво про смерть або інший документ, що підтверджує факт смерті заповідача (одного із заповідачів) (ч. 10 ст. 8 ЗУ «Про нотаріат»).

Нотаріус не має права давати свідчення в якості свідка щодо відомостей, які становлять нотаріальну таємницю, крім випадків, коли цього вимагають особи, за дорученням яких або щодо яких вчинялися нотаріальні дії (ч. 11 ст. 8 ЗУ «Про нотаріат»).

Нотаріус на письмовий запит податкових органів, державного виконавця, приватного виконавця, Національного агентства з питань запобігання корупції надає інформацію про вступ фізичної особи у права спадкоємця з обов'язковим зазначенням повних даних про таку особу та даних про майно, отримане за правом успадкування (ч. 4 ст. 13 ЗУ «Про нотаріат»).

УВАГА!!! Обшук, виїмка, огляд робочого місця (контори) провадяться на підставі та в порядку, встановленому законом (ч. 3 ст. 8¹ ЗУ «Про нотаріат»).

Вилучення (виїмка) реєстрів нотаріальних дій та документів, що передані нотаріусу на зберігання в порядку, передбаченому цим Законом, а також печатки нотаріуса не допускається. Такі реєстри нотаріальних дій, документи чи печатка нотаріуса можуть бути надані суду за мотивованою постановою суду тільки для огляду і повинні бути повернуті судом негайно після огляду (ч. 4 ст. 8¹ ЗУ «Про нотаріат»).

З метою виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, відшукування знаряддя кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте у результаті його вчинення, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб проводиться обшук (ст. 234 КПК).

Обшук проводиться на підставі ухвали слідчого судді місцевого загального суду, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування, а у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, - на підставі ухвали слідчого судді Вищого антикорупційного суду (ч. 2 ст. 234 КПК) не виділяючи окремо проведення обшуку володіння фізичної особи та володіння юридичної особи.

На сьогодні не має значення цільове призначення приміщення де проводиться обшук – тобто, правила його проведення не визначають специфіку в залежності від вказаного чинника.

Відповідно до Статті 235 КПК Ухвала слідчого судді про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи з підстав, зазначених у клопотанні прокурора, слідчого, **надає право проникнути до житла чи іншого володіння особи лише один раз** (ч.1 ст. 235 КПК України).

Ухвала слідчого судді про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи повинна відповідати загальним вимогам до судових рішень, передбачених цим Кодексом, а також містити відомості про:

- 1) строк дії ухвали, який не може перевищувати одного місяця з дня постановлення ухвали;
- 2) прокурора, слідчого, який подав клопотання про обшук;
- 3) положення закону, на підставі якого постановляється ухвала;
- 4) житло чи інше володіння особи або частину житла чи іншого володіння особи, які мають бути піддані обшуку;
- 5) особу, якій належить житло чи інше володіння, та особу, у фактичному володінні якої воно знаходиться;
- 6) речі, документи або осіб, для виявлення яких проводиться обшук.

Виготовляються дві копії ухвали, які чітко позначаються як копії (ч. 3 ст. 235 КПК України)

Виконання ухвали слідчого судді про дозвіл на обшук регулюється статтею 236 КПК.

Проведення обшуку приміщення нотаріальної контори або робочого місця приватного нотаріуса здійснюється за загальними правилами про проведення обшуку житла чи іншого володіння особи, без визначення особливостей проведення вказаної слідчої (розшукової) дії стосовно нотаріусів. При цьому, чинне законодавство не встановлює відмінностей у процедурі обшуку житла чи інших приміщень, правила є стандартними.

III. Особливості проведення обшуку згідно з положеннями КПК:

Обшук, незалежно від місця його проведення (володіння фізичної чи юридичної особи), **може проводитися тільки на підставі ухвали слідчого судді.**

Метою винесення ухвали слідчого судді на проведення обшуку в житлі чи іншому володінні є отримання дозволу суду на законне проникнення до житла чи іншого володіння особи з метою виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, відшукування знаряддя кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте в результаті його вчинення, а також місцезнаходження розшукуваних осіб (*ст. 13, ч. 1 ст. 233 та ч. 1 ст. 236 КПК*)

- перед початком виконання ухвали слідчого судді **нотаріусу повинна бути пред'явлена ухвала і надана її копія**, видана судом (*ч. 3 ст. 236 КПК*).

- **ухвала слідчого судді про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи надає право проникнути до житла чи іншого володіння особи лише один раз** (*ч. 1 ст. 235 КПК*), а строк дії ухвали не може перевищувати одного місяця з дня постановлення ухвали (п.1 ч. 2 ст. 235 КПК);

- **в ухвалі чітко повинно бути зазначено житло чи інше володіння особи, які мають бути піддані обшуку** (*п. 4 ч. 2 ст. 235 КПК*), та повне найменування нотаріуса як власника або володільця цього приміщення.

Відсутність цих реквізитів або помилки в них, може надати право нотаріусу відмовити у добровільній видачі документів, про що нотаріус обов'язково повинен зазначити в протоколі обшуку;

- обшук або огляд житла чи іншого володіння особи, обшук особи здійснюються з обов'язковою участю не менше двох понять незалежно від застосування технічних засобів фіксування відповідної слідчої (розшукової) дії (*абз. 2 ч. 7 ст. 223 КПК*);

- документи та предмети, які мають значення для кримінального провадження, тимчасово вилучаються на підставі ст. 168 КПК.

Перелік вилучених предметів обов'язково визначається у протоколі обшуку (*ст. 104 КПК*), який ведеться з початку обшуку.

Другий екземпляр протоколу обшуку, а також другий примірник опису вилучених предметів, в разі його складання, видаються нотаріусу.

- за рішенням слідчого чи прокурора може бути проведено обшук осіб, які перебувають в житлі чи іншому володінні, якщо є достатні підстави вважати, що вони переховують при собі предмети або документи, які мають значення для кримінального провадження.

Обшук особи здійснюється особами тієї самої статі у присутності адвоката, представника на вимогу такої особи. Неявка адвоката, представника для участі у проведенні обшуку особи протягом трьох годин не перешкоджає проведенню обшуку. Хід і результати особистого обшуку підлягають обов'язковій фіксації у відповідному протоколі. (*ч. 5 ст. 236 КПК*).

- Слідчий, прокурор під час проведення обшуку має право відкривати закриті приміщення, сховища, речі, долати системи логічного захисту, якщо особа, присутня при обшуку, відмовляється їх відкрити чи зняти (деактивувати) систему логічного захисту або обшук здійснюється за відсутності осіб, зазначених у частині третій статті 236 КПК (*ч. 6 ст. 236 КПК*).;

- слідчий, прокурор має право заборонити будь-якій особі залишити місце обшуку до його закінчення та вчиняти будь-які дії, що заважають проведенню обшуку. Невиконання цих вимог тягне за собою передбачену законом відповідальність (*п.2 ч. 3 ст. 236 КПК*);

- при обшуку слідчий, прокурор має право проводити вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складати плани і схеми, виготовляти графічні зображення обшуканого житла чи іншого володіння особи чи окремих речей, виготовляти відбитки та зліпки, оглядати і вилучати документи, тимчасово вилучати речі, які мають значення для кримінального провадження. Предмети, які вилучені законом з обігу, підлягають вилученню незалежно від їх відношення до кримінального провадження. Вилучені речі та документи, які не входять до переліку, щодо якого прямо надано дозвіл на відшукання в ухвалі про дозвіл на проведення обшуку, та не відносяться до предметів, які вилучені законом з обігу, вважаються тимчасово вилученим майном (*ч. 7 ст. 236 КПК*).

При цьому, обшук повинен відбуватися в час, коли завдається найменша шкода звичайним заняттям особи, яка ними володіє, якщо тільки слідчий, прокурор не вважатиме, що виконання такої умови може суттєво зашкодити меті обшуку (*ч. 2 ст. 236 КПК*).

Враховуючи це, нотаріус, який проводить нотаріальну дію, повинен повідомити про це слідчого чи прокурора і обґрунтовано вимагати дочекатись її закінчення для проведення обшуку у відповідності до вказаної вище норми.

Законодавство встановлює, що вилучений на підставі ухвали слідчого судді документ повинен зберігатися протягом усього часу кримінального провадження.

За клопотанням володільця документа слідчий, прокурор, суд можуть видати копії цього документа, за необхідності - його оригінал, долучивши замість них до кримінального провадження завірені копії (*ч. 3 ст. 100 КПК*).

Дещо інші правила встановлені для вилучених документів, які не були зазначені в ухвалі слідчого судді.

Так, відповідно ст. 171 КПК після вилучення майна (в тому числі документів) з клопотанням про арешт майна до слідчого судді, суду має право звернутися прокурор, слідчий за погодженням з прокурором, а з метою забезпечення цивільного позову - також цивільний позивач (*ч. 1 ст. 171 КПК*).

Клопотання слідчого, прокурора про арешт тимчасово вилученого майна повинно бути подано не пізніше наступного робочого дня після вилучення майна, інакше майно має бути негайно повернуто особі, у якої його було вилучено (*п. 1 ч. 5 ст. 171 КПК*).

Клопотання про арешт майна розглядається слідчим суддею, судом не пізніше двох днів з дня його надходження до суду, за участю слідчого та/або прокурора, цивільного позивача, якщо клопотання подано ним, підозрюваного, обвинуваченого, іншого власника майна, і за наявності - також захисника, законного представника, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження. Неприбуття цих осіб у судові засідання не перешкоджає розгляду клопотання (*ч. 1 ст. 172 КПК*).

Відповідно до ч. 3 ст. 233 КПК існує можливість у виняткових випадках проведення обшуку (проникнення до житла чи іншого приміщення) без ухвали. Так, слідчий, прокурор має право до постановлення ухвали слідчого судді увійти до житла чи іншого володіння особи лише у невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину.

У такому разі прокурор, слідчий, дізнавач за погодженням із прокурором зобов'язаний невідкладно після здійснення таких дій звернутися з клопотанням до слідчого судді про проведення обшуку.

Слідчий суддя розглядає таке клопотання згідно з вимогами статті 234 цього Кодексу, перевіряючи, крім іншого, чи дійсно були наявні підстави для проникнення до житла чи іншого володіння особи без ухвали слідчого судді.

Якщо прокурор відмовиться погодити клопотання слідчого, дізнавача про обшук або слідчий суддя відмовить у задоволенні клопотання про обшук, встановлені внаслідок такого обшуку докази є недопустимими, а отримана інформація підлягає знищенню в порядку, передбаченому статтею 255 цього Кодексу.

Слід зазначити, що відповідно до абз. 2 ч. 1 ст. 159 КПК Тимчасовий доступ до електронних інформаційних систем, комп'ютерних систем або їх частин, мобільних терміналів систем зв'язку здійснюється шляхом зняття копії інформації, що міститься в таких електронних інформаційних системах, комп'ютерних системах або їх частинах, мобільних терміналах систем зв'язку, без їх вилучення.

Такий доступ можливий лише на підставі ухвали слідчого судді, у якій має бути обґрунтована необхідність такого доступу.

IV. Алгоритм дій нотаріуса при проведенні обшуку

При проведенні обшуку за місцем розташування робочого місця нотаріуса з метою виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення:

1. В разі звернення осіб, які стверджують що вони прийшли проводити обшук, сповістити територіальне управління юстиції, головне територіальне управління юстиції про факт прибуття представників правоохоронних органів.

2. Скористатися послугами адвоката. Незалежно від стадії цієї слідчої дії слідчий, прокурор, інша службова особа, яка бере участь у проведенні обшуку, зобов'язані допустити на місце його проведення захисника чи адвоката, повноваження якого підтверджуються згідно з положеннями статті 50 КПК (ч. 1 ст. 236 КПК).

3. Обшук, незалежно від місця його проведення (володіння фізичної чи юридичної особи), може проводитися тільки на підставі ухвали слідчого судді.

Перед початком виконання ухвали слідчого судді **нотаріусу повинна бути пред'явлена ухвала і надана її копія, видана судом (ч. 3 ст. 236 КПК).**

4. Необхідно вимагати пред'явити службові посвідчення кожного з представників правоохоронних органів (які прийшли проводити обшук), і звірити їх обличчя з фотографіями в посвідченнях.

При відмові пред'явлення посвідчень, необхідно здійснити виклик поліції за тел. «102». Підстава для виклику – відсутність упевненості в тому, що особи, які звернулись з вимогою надати тимчасовий доступ до нотаріальних документів є працівниками правоохоронних органів, а не зловмисниками.

Переписати все, що вказано в службових посвідченнях (серія, номер посвідчення, П.І.Б., звання, посада, орган, що представляється, дата видачі, термін дії), провести фото- відео фіксування службових посвідчень представників правоохоронних органів.

При відмові надати можливість переписати дані посвідчень або провести фото- відео фіксування службових посвідчень представників правоохоронних органів, можливо **також викликати поліцію з тих же причин (відсутність упевненості в тому, що вказані особи не є зловмисниками).**

5. Як що обшук проводиться не особою, яка звернулась з клопотанням про проведення обшуку, а іншою особою - слід вимагати від особи, яка не зазначена в ухвалі слідчого судді, підтвердження своїх повноважень (проведення слідчих дій за дорученням прокурора чи слідчого), зокрема постанову про призначення

слідчої групи, у якій безпосередньо зазначено слідчого або прокурора, який планує провести обшук.

У разі відсутності відповідного доручення чи постанови слідча дія є незаконною, та усі відомості, встановлені таким обшуком, не можуть бути доказами за кримінальним провадженням, оскільки вони отримані всупереч вимогам КПК України.

Трапляються випадки, коли досудове розслідування по кримінальному провадженню, в рамках якого проводиться обшук, здійснюється слідчим одноособово, але проведення обшуку здійснює інший слідчий. В такому разі повинно бути наявне доручення на проведення такої слідчої дії.

6. Вимагати пред'явити документ, на підставі якого буде проведено обшук. В рамках кримінального провадження таким документом є ухвала слідчого судді, суду.

Особа, яка проводить обшук, повинна пред'явити оригінал ухвали слідчого судді про дозвіл на обшук і надати судову копію такої ухвали. Тому у разі не надання копії, необхідно звернутись до слідчого, прокурора з вимогою про її надання.

Отримання копії ухвали необхідно зареєструвати у журналі реєстрації вхідних документів.

Після цього необхідно ознайомитися з ухвалою слідчого судді про дозвіл на обшук, в якій перевірити наявність обов'язкової інформації (повинно бути зазначено: адресу та описання місця обшуку; особу, якій належить житло чи інше володіння, та особу, у фактичному володінні якої воно знаходиться; речі, документи або осіб, для виявлення яких проводиться обшук, інше).

Перевірити дату прийняття ухвали та строк її дії (строк дії ухвали про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи не може перевищувати одного місяця з дня постановлення ухвали) (п. 1 ч. 2 ст. 235 КПК).

Допускати до обшуку тільки до тих приміщень, які вказані в ухвалі слідчого судді про дозвіл на обшук.

Слід пам'ятати: Слідчий, прокурор має право заборонити будь-якій особі залишити місце обшуку до його закінчення та вчиняти будь-які дії, що заважають проведенню обшуку. Невиконання цих вимог тягне за собою передбачену законом відповідальність (п. 2 ч. 3 ст. 236 КПК).

Слідчий, прокурор не має права заборонити учасникам обшуку користуватися правовою допомогою адвоката або представника. Слідчий, прокурор зобов'язаний допустити такого адвоката або представника до обшуку на будь-якому етапі його проведення (п. 3 ч. 3 ст. 236 КПК).

7. Прийняти рішення, допускати чи не допускати працівників правоохоронних органів до обшуку.

Якщо перед початком проведення обшуку були порушені норми КПК (зазначені вище), то слід відмовити в допуску працівникам правоохоронних органів до проведення обшуку.

Нотаріус має право не допускати представників правоохоронних органів в приміщення робочого місця приватного нотаріуса чи нотаріальної контори у разі відсутності на те законних підстав.

Нотаріус має право відмовити в доступі якщо:

- закінчився строк дії ухвали (строк дії ухвали про тимчасовий доступ до речей і документів відповідно до п. 7 ч. 1 ст. 164 КПК на може перевищувати двох місяців з дня постановлення ухвали, за виключенням ухвал, постановлених на виконання вимог частини другої статті 562 ЦПК (Процесуальні дії, які потребують спеціального дозволу);

- ухвалу про надання тимчасового доступу до речей і документів пред'являє інша особа, а не та, якій надано відповідне право;

- особа, яка має право тимчасового доступу до речей і документів, не пред'явила володільцю речей або документів оригінал ухвали про тимчасовий доступ і не вручила її копію;

- ухвала про надання тимчасового доступу до речей і документів не містить відомостей, передбачених ст. 164 КПК;

- ухвала не містить підпису судді (суддів), гербової печатки, штрих-коду суду.

Проте, не слід перешкоджати фізично здійсненню слідчих дій. Варто лише попередити про недопущення до обшуку (наприклад, у зв'язку з відсутністю серед представників правоохоронних органів слідчого та/або прокурора, або відсутність належно заповненої ухвали суду, ін.), та не сприяти її проведенню.

Слідчий, прокурор під час проведення обшуку має право відкривати закриті приміщення, сховища, речі, долати системи логічного захисту, якщо особа, присутня при обшуку, відмовляється їх відкрити чи зняти (деактивувати) систему логічного захисту або обшук здійснюється за відсутності осіб, зазначених у частині третій цієї статті (ч. 6 ст. 236 КПК).

Варто врахувати те, що нормами КПК не передбачено обов'язок присутніх осіб (нотаріуса, працівників, ін.) допомагати представникам правоохоронних органів під час проведення слідчих дій.

У разі прийняття рішення про допуск до обшуку, запропонуйте, у разі наявності, видати добровільно документи, які відшукуються.

За рішенням слідчого чи прокурора може бути проведено обшук осіб, які перебувають в житлі чи іншому володінні, якщо є достатні підстави вважати, що

вони переховують при собі предмети або документи, які мають значення для кримінального провадження (ч. 5 ст. 236 КПК).

Після передачі всіх документів та оформлення факту передачі протоколом та відповідними актами, у сторони кримінального провадження будуть відсутні підстави для продовження проведення обшуку.

При цьому необхідно зробити копії усіх документів, що передаються.

Якщо проведення після вказаного проведення обшуку продовжиться, помітьте це і зафіксуйте в подальшому у протоколі обшуку, а також прослідкуйте, щоб усі порушення чинного законодавства у подальшому були відображені у протоколі обшуку.

8. Впевнитися в наявності понятих під час проведення обшуку.

Під час проведення обшуку обов'язково повинні бути присутні мінімум двоє понятих. Їх відсутність, або поява в кінці обшуку вказує на недотримання правоохоронними органами норм КПК України. В такому разі, слід вчинити дії, спрямовані на засвідчення факту відсутності понятих (наприклад, зазначити про цей факт таким чином, щоб це могли почути якомога більше свідків, самостійно зазначити відповідний факт у протоколі обшуку, якщо він не був зазначений слідчим, прокурором).

Понятими не можуть бути потерпілий, родичі підозрюваного, обвинуваченого і потерпілого, працівники правоохоронних органів, а також особи, заінтересовані в результатах кримінального провадження.

В зв'язку з цим варто вимагати, щоб поняті пред'явили документи (якщо поняті є незнайомими особами).

Це може бути аргументовано тим, що існують сумніви в заінтересованості осіб, які є понятими, чи не є вони працівниками правоохоронних органів, тощо.

Обов'язково пересвідчитися у відповідності прізвищ, які зазначені в протоколі обшуку та документах понятих. У разі відмови слідчого, прокурора, понятих обов'язково зазначити про це в протоколі.

Слід пам'ятати: За рішенням слідчого чи прокурора може бути проведено обшук осіб, які перебувають в житлі чи іншому володінні, якщо є достатні підстави вважати, що вони переховують при собі предмети або документи, які мають значення для кримінального провадження. Обшук особи повинен бути здійснений особами тієї ж статі (ч. 5 ст. 236 КПК).

9. Вимагати застосування технічних засобів фіксування процесу проведення обшуку.

Рішення про фіксацію процесуальної дії за допомогою технічних засобів під час досудового розслідування приймає особа, яка проводить відповідну процесуальну дію. За клопотанням учасників процесуальної дії застосування технічних засобів фіксування є обов'язковим.

Виконання ухвали слідчого судді, суду про проведення обшуку в обов'язковому порядку фіксується за допомогою звуко- та відеозаписувальних технічних засобів (ч. 1 ст. 107 КПК).

Обшук житла чи іншого володіння особи на підставі ухвали слідчого судді в обов'язковому порядку фіксується за допомогою аудіо- та відеозапису (ч. 10 ст. 236 КПК).

В разі відсутності фіксації процесуальної дії за допомогою технічних засобів необхідно подати відповідне письмове чи усне клопотання про фіксацію процесуальної дії. Така вимога (клопотання) є обов'язковою до виконання.

У разі якщо вам відмовлять, необхідно таку відмову зафіксувати у протоколі обшуку і прослідкуйте, щоб усі порушення чинного законодавства у подальшому також були відображені у протоколі обшуку.

Незастосування технічних засобів фіксування кримінального провадження у випадках, якщо воно є обов'язковим, тягне за собою недійсність відповідної процесуальної дії та отриманих внаслідок її вчинення результатів, за винятком випадків, якщо сторони не заперечують проти визнання такої дії та результатів її здійснення чинними (ч. 6 ст. 107 КПК).

Клопотання про фіксацію процесуальної дії сприятиме досягнення законності в процесі проведення такої процесуальної дії і стимулювати правоохоронців до проведення обшуку згідно положень чинного законодавства України.

10. Після проведення обшуку, зазначити про всі його недоліки в протоколі обшуку.

Особи, у присутності яких здійснюється обшук, при проведенні цієї слідчої дії, мають право робити заяви, що підлягають занесенню до протоколу обшуку (ч. 8 ст. 236 КПК).

Такі заяви необхідно вимагати зазначити у протоколі обшуку до його підписання будь-яким з учасників проведення обшуку.

11. Вимагати надання другого примірника протоколу обшуку та опису, якщо він складався.

Представники правоохоронних органів, які проводять обшук, зобов'язані надати особі, якій належить житло чи інше володіння, протокол обшуку та опис до нього (в якому обов'язково повинні бути зазначені та описані всі вилучені речі).

Другий примірник протоколу обшуку разом із доданим до нього описом вилучених документів та тимчасово вилучених речей (за наявності) вручається особі, у якої проведено обшук, а в разі її відсутності - повнолітньому членові її сім'ї або його представникові.

При проведенні обшуку на підприємстві, в установі або організації другий примірник протоколу вручається керівнику або представникові підприємства, установи або організації (ч. 9 ст. 236 КПК).

Перевірити підписання вказаного протоколу та опису до нього всіма учасниками обшуку (слідчим та/або прокурором, понятими, особами, яких обшукали, іншими учасниками обшуку).

Слід звернути увагу на те, що слідчому або прокурору надається право на тимчасове вилучення речей та документів, які не зазначені в ухвалі слідчого судді.

Слідчий повинен зробити опис таких речей та документів, та зазначити, що вони тимчасово вилучаються та, у строк 48 годин з моменту їх вилучення, слідчий або прокурор повинен звернутися до слідчого судді з клопотанням про арешт такого майна, інакше майно має бути негайно повернуто особі, в якої його було вилучено.

V. Поради щодо поведінки під час проведення обшуку:

В разі звернення осіб, які стверджують що вони прийшли проводити обшук, нотаріус може реалізувати право гарантоване кожному ст. 59 Конституції України на отримання правової допомоги адвоката.

Незалежно від стадії цієї слідчої дії слідчий, прокурор, інша службова особа, яка бере участь у проведенні обшуку, зобов'язані допустити на місце його проведення захисника чи адвоката, повноваження якого підтверджуються згідно з положеннями статті 50 КПК (*ч. 1 ст. 236 КПК*).

Під час проведення обшуку нотаріус має право:

1. Вимагати, щоб поняті та інші учасники даної слідчої дії особисто бачили всі дії, які здійснюються особами, які проводять обшук.

Оскільки в подальшому вказані особи можуть бути допитані по кримінальному провадженні: поняті - в якості свідків, інші учасники провадження - залежно від їх статусу, а тому вони повинні безпосередньо сприймати все те, що відбувається, а не зі слів і не дізнаватися про обставини з протоколу обшуку.

2. Вимагати присутність всіх осіб в приміщенні, де проводиться обшук, а також недопущення відвідування будь-якими особами інших приміщень до закінчення обшуку в конкретному приміщенні.

Оскільки обшук проводиться слідчим / прокурором, то поняті повинні завжди знаходитися саме біля цієї особи. Крім цього, перебувати одночасно більше, ніж в одному приміщенні, вони не можуть. Отже, будь-які дії, проведені іншими особами (оперативними співробітниками) у відсутності слідчого / прокурора і понять, будуть протизаконними.

3. Особливу увагу необхідно приділити протоколу обшуку

Мета складення протоколу обшуку - процесуальна фіксація (оформлення) ходу проведення слідчої (розшукової) дії «обшук» та отриманих результатів.

У протоколі обшуку повинно бути зазначено все, що було виявлено, та в тій послідовності, у якій це відбувалося, і в тому вигляді, у якому спостерігалось під час проведення вказаної слідчої (розшукової) дії.

Поняті є обов'язковими учасниками слідчої (розшукової) дії «обшук». В абзаці 2 ч. 7 ст. 223 КПК зазначається, що незалежно від того, чи здійснюється безперервний відеозапис, чи ні, такі слідчі (розшукові) дії, як обшук або огляд житла чи іншого володіння особи, обшук особи здійснюються з обов'язковою участю не менш як двох понять.

Відповідно до ч. 1 ст. 236 КПК, за рішенням слідчого до проведення обшуку можуть бути залучені потерпілий, підозрюваний, захисник, представник та інші учасники кримінального провадження.

У разі, якщо дозвіл на проведення обшуку надано за клопотанням сторони захисту, слідчий суддя доручає забезпечення його проведення слідчому,

прокуророві або органу внутрішніх справ за місцем проведення цих дій. Проведення обшуку здійснюється за участю особи, за клопотанням якої надано дозвіл на його проведення, згідно з положеннями КПК (*ч. 2 ст. 166 КПК*).

Якщо під час проведення обшуку виникне необхідність одержання допомоги з питань, що потребують спеціальних знань, до проведення цієї слідчої (розшукової) дії можуть бути залучені відповідні спеціалісти (*ч. 1 ст. 236 КПК*).

КПК передбачає й певні обмеження щодо процесуального порядку проведення обшуку.

Так, згідно з *ч. 2 ст. 236 КПК*, за загальним правилом обшук повинен відбуватися в час, коли завдається найменша шкода звичайним заняттям особи, котра володіє житлом чи іншим приміщенням, що підлягає обшуку (за *ч. 4 ст. 223 КПК*, слідчі (розшукові) дії не проводяться в нічний час, а саме з 22 до 6 години). Не дотриматися вимог цього правила слідчий, прокурор може лише у випадку, коли буде встановлено, що виконання такої умови може суттєво зашкодити меті обшуку.

Перед початком проведення обшуку, відповідно до *ч. 3 ст. 236 КПК*, особі, яка є власником житла, що підлягає обшуку, а за її відсутності - іншій присутній особі повинна бути пред'явлена ухвала про проведення обшуку й надана її копія. Факт ознайомлення особи, у житлі чи іншому володінні якої планується проведення обшуку, з ухвалою слідчого судді про проведення обшуку фіксується підписом цієї особи на оригіналі ухвали із зазначенням дати та часу ознайомлення.

За *ст. 236 КПК*, ухвалу про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи може виконати лише слідчий чи прокурор. На вимогу *ст. 106 КПК*, протокол складає слідчий або прокурор, які проводять відповідну процесуальну дію, під час її проведення або безпосередньо після її закінчення.

Відповідно до *ст. 104 КПК*, протокол обшуку повинен бути чітко структурованим та складається з трьох частин:

I. вступної частини, яка повинна містити відомості про:

1) місце, час проведення та назву процесуальної дії (обшук житла чи іншого володіння);

2) особу, яка проводить процесуальну дію (прізвище, ім'я, по батькові, посада);

3) усіх осіб, які присутні під час проведення процесуальної дії (прізвища, імена, по батькові, дати народження, місця проживання). Слід зазначити, що, за *ч. 3 ст. 236 КПК*, слідчий, прокурор має право заборонити будь-якій особі залишити місце обшуку до його закінчення та вчиняти будь-які дії, що заважають його проведенню. Невиконання цих вимог тягне за собою передбачену законом відповідальність. У разі висунення такої вимоги учасники слідчої (розшукової) дії повинні бути про це повідомлені, що вони підтверджують своїми підписами у протоколі обшуку.

Обшук є слідчою (розшуковою) дією, під час проведення якої можуть бути тимчасово обмежені права і свободи осіб, котрим належить житло чи інше володіння, у якому проводиться обшук. Враховуючи це, ч. 1 ст. 236 КПК зобов'язує слідчого, прокурора вжити належних заходів для забезпечення присутності зазначених осіб під час проведення обшуку. Обов'язково у протоколі повинна бути відмітка про ознайомлення особи, у житлі якої здійснюється обшук, з ухвалою слідчого судді про проведення обшуку в житлі. Але відсутність власників (або осіб, які там проживають) житла чи іншого володіння, котре підлягає обшуку, не є перешкодою для проведення цієї слідчої (розшукової) дії. У разі проведення обшуку без участі зазначених осіб, відповідно до ч. 4 ст. 236 КПК, копія ухвали повинна бути залишена на видному місці в житлі чи іншому володінні особи. Про це повинно бути зазначено у протоколі обшуку;

4) інформацію про те, що особи, котрі беруть участь у процесуальній дії, заздалегідь повідомлені про застосування технічних засобів фіксації, характеристики технічних засобів фіксації та носіїв інформації, які застосовуються при проведенні процесуальної дії, умови та порядок їх використання.

Відповідно до ст. 107 КПК, рішення про фіксацію обшуку за допомогою технічних засобів під час досудового розслідування приймає особа, яка проводить обшук.

За клопотанням учасників обшуку, застосування технічних засобів фіксування є обов'язковим.

Про застосування технічних засобів фіксування цієї слідчої (розшукової) дії заздалегідь повідомляються особи, котрі беруть участь у ній, що вони підтверджують своїми підписами;

II. Описова частина повинна містити відомості про:

1) послідовність дій

У протоколі обшуку повинні фіксуватися всі пошукові дії, які здійснює слідчий (прокурор), і в тій послідовності, у якій вони були здійснені. Необхідно вказувати, у яких приміщеннях, кімнатах проводився обшук, які предмети були вилучені з того чи іншого приміщення.

Відповідно до ч. 6 ст. 236 КПК, проведення обшуку передбачає право прокурора, слідчого відкривати закриті приміщення, сховища, речі, якщо особа, присутня при обшуку, відмовляється їх відкрити або обшук здійснюється за відсутності осіб, котрим належить житло чи інше володіння. У разі виконання зазначених дій, ч. 4 ст. 236 КПК зобов'язує слідчого, прокурора забезпечити збереженість майна, що знаходиться в житлі чи іншому володінні особи, та неможливість доступу до нього сторонніх осіб;

2) отримані в результаті процесуальної дії відомості, важливі для цього кримінального провадження, у тому числі виявлені та/або надані речі й документи, заносяться до протоколу, оглядаються та опечатуються.

Якщо речі чи документи знайдено під час обшуку, вони підлягають негайному огляду та опечатуванню із засвідченням підписами осіб, котрі брали участь у проведенні обшуку. У разі, якщо огляд речей і документів на місці

здійснити неможливо або їх огляд пов'язаний з ускладненнями, вони тимчасово опечатуються і зберігаються в такому вигляді доти, доки не буде здійснено їх остаточні огляд та опечатування.

Відповідно до ч. 7 ст. 236 КПК, під час обшуку слідчий, прокурор має право проводити вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складати плани та схеми, виготовляти графічні зображення обшуканого житла чи іншого володіння особи чи окремих речей, виготовляти відбитки та зліпки, оглядати й вилучати речі та документи, які мають значення для кримінального провадження.

Предмети, які вилучені законом з обігу, підлягають вилученню незалежно від їх стосунку до кримінального провадження.

Вилучені речі та документи, котрі не входять до переліку, щодо якого прямо надано дозвіл на відшукання в ухвалі про дозвіл на проведення обшуку, та не відносяться до предметів, які вилучені законом з обігу, вважаються тимчасово вилученим майном .

Частина 2 ст. 168 КПК України передбачає можливість тимчасового вилучення майна під час обшуку, огляду. Тимчасово вилучене майно, за ст. 167 КПК України, повинно бути повернено власникові, або ж своєчасно вирішено питання про направлення клопотання до слідчого судді про арешт майна.

Відповідно до ч. 5 ст. 171 КПК України, клопотання слідчого, прокурора про арешт тимчасово вилученого майна повинно бути подано не пізніше наступного робочого дня після його вилучення, інакше майно має бути негайно повернуто особі, у якої його було вилучено.

Ухвала слідчого судді про проведення обшуку дозволяє проводити обшук та осіб, які знаходяться у житлі чи іншому володінні, що підлягає обшуку. Згідно з ч. 5 ст. 236 КПК України, за рішенням слідчого чи прокурора може бути проведено обшук осіб, якщо будуть встановлені достатні підстави вважати, що вони переховують при собі предмети або документи, які мають значення для кримінального провадження. Обшук особи повинен бути здійснений особами тієї ж статі.

У такому випадку результати обшуку особи заносяться до протоколу обшуку житла.

III. Заключна частина повинна містити відомості про:

1) вилучені під час обшуку речі й документи та спосіб їх ідентифікації.

Під час проведення зазначеної слідчої (розшукової) дії слідчий, прокурор зобов'язаний належним чином упакувати вилучені під час обшуку речі та документи й чітко позначити їх (зазначити дату, час вилучення, місце вилучення, зазначити прізвище та посаду особи, яка проводила обшук, а також зазначити учасників обшуку. Всі учасники обшуку повинні поставити свій підпис;

2) спосіб ознайомлення учасників зі змістом протоколу може бути різний.

Протокол може бути зачитаний слідчим, прокурором уголос або ж наданий для самостійного ознайомлення (прочитання) кожному учасникові слідчої (розшукової) дії. Особи, у присутності яких здійснюється обшук, мають право робити заяви, що підлягають занесенню до протоколу обшуку. Такі зауваження й доповнення фіксуються у протоколі перед його підписанням.

Протокол підписують усі учасники, котрі брали участь у проведенні обшуку. Якщо особа через фізичні вади або з інших причин не може особисто підписати протокол, то ознайомлення такої особи з протоколом здійснюється у присутності її захисника (законного представника), який своїм підписом засвідчує зміст протоколу та факт неможливості його підписання особою.

Якщо особа, котра брала участь у проведенні обшуку, відмовилася поставити свій підпис, про це зазначається в протоколі. Такій особі надається право дати письмові пояснення щодо причин відмови від підписання, які заносяться до протоколу.

Факт відмови особи від підписання протоколу, а також факт надання письмових пояснень особи щодо причин такої відмови засвідчується підписом її захисника (законного представника), а в разі його відсутності - понятих (ч. 6 ст. 104 КПК).

Факт фіксування проведення обшуку за допомогою технічних засобів зазначається у протоколі.

Факт отримання копії протоколу обшуку особа, у житлі якої він проводився, засвідчує власним підписом у протоколі.

Слідчий або прокурор, які проводили обшук, до протоколу можуть долучати додатки.

Відповідно до ст. 105 КПК, додатками можуть бути:

- 1) спеціально виготовлені копії, зразки об'єктів, речей та документів;
- 2) письмові пояснення спеціалістів, котрі брали участь у проведенні відповідної процесуальної дії;
- 3) стенограма, аудіо-, відеозапис процесуальної дії;
- 4) фототаблиці, схеми, зліпки, носії комп'ютерної інформації та інші матеріали, які пояснюють зміст протоколу.

Додатки до протоколів повинні бути належним чином виготовлені (за потреби упаковані з метою надійного збереження), а також засвідчені підписами слідчого, прокурора, спеціаліста, інших осіб, які брали участь у виготовленні та/або вилученні таких додатків.

30 травня 2025 року

Відділ правового забезпечення Нотаріальної палати України

Дякуємо за експертну оцінку Поповченку Олегу Івановичу – адвокату, експерту з питань захисту нотаріальної діяльності, кандидату юридичних наук, доценту, співзасновнику АО «Нотар Захист Груп», автору книги «Енциклопедія захисту нотаріальної діяльності» (Х.: ФОП Лисяк Л.С., 2020. 448 с. Серія «Юридичний радник»).

Додатки (зразки документів)

Додаток 1

УХВАЛА

про дозвіл на обшук житла /
іншого володіння особи

УХВАЛА

про дозвіл на обшук житла / іншого володіння особи

(місце постановлення ухвали)	(дата постановлення ухвали)
------------------------------	-----------------------------

Слідчий суддя / Суддя _____
(назва суду, прізвище та ініціали слідчого судді / судді)

за участю прокурора / слідчого _____
(назва органу прокуратури / досудового розслідування, прізвище та ініціали)

секретаря _____
(прізвище та ініціали)

розглянув клопотання прокурора / слідчого _____
(назва органу прокуратури / досудового розслідування)

_____ (прізвище та ініціали прокурора і слідчого)
у кримінальному провадженні № _____
(номер кримінального провадження)

щодо кримінального правопорушення, передбаченого ст. _____ КК України,
про надання дозволу на обшук житла / іншого володіння, що належить

_____ (прізвище, ім'я та по-батькові фізичної особи; найменування юридичної особи)
за адресою : _____

Клопотання надійшло до суду « _____ » _____ р.

Суд перевірів надані матеріали клопотання, включаючи витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо кримінального провадження, у рамках якого було подано клопотання, та, дослідивши докази по даних матеріалах, заслухавши думку слідчого / прокурора _____

(прізвище та ініціали)

ВСТАНОВИВ:

1. Клопотання про надання дозволу на обшук житла / іншого володіння особи відповідає вимогам ст. 234 КПК.

2. Речі / документи / особи, зазначені в клопотанні, які планується відшукати:

(опис речей і документів;

якщо особа(и) - документи, що підтверджують факт перебування особи у розшуку та підстава, на якій вона знаходиться у розшуку)

3. Проведення обшуку необхідне для (обрати відповідне):

- ☐ виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення
- ☐ відшукування знаряддя кримінального правопорушення

- ☐ відшукування майна, здобутого у результаті вчинення кримінального правопорушення
- ☐ встановлення місцезнаходження особи.

*(обґрунтування: зв'язок розшукуваних речей / документів / осіб із кримінальним правопорушенням;
обставини, що свідчать про перебування речей / документів / осіб в житлі / володінні;
обставини, що перешкоджають органу досудового розслідування встановити місцезнаходження речей / документів / осіб без обшуку житла / володіння)*

4. Слідчий / прокурор довів, що:

1) наявна обґрунтована підозра у вчиненні кримінального правопорушення

(обставини, що підтверджують наявність підозри)

2) відшукувані речі і документи мають значення для досудового розслідування

(значення речей / документів для встановлення обставин вчинення кримінального правопорушення)

3) відомості, які містяться у відшукуваних речах і документах, можуть бути доказами під час судового розгляду

(обґрунтування можливості використання виявлених відомостей як належних доказів у кримінальному провадженні)

4) відшукувані речі, документи або особи знаходяться у зазначеному в клопотанні житлі чи іншому володінні особи.

(обставини, що свідчать про перебування зазначеного предмету / майна в межах зазначеного житла / володіння)

На підставі викладеного і керуючись ст. ст. 234, 235 КПК України,

Ухвалив:

1. Надати дозвіл на обшук житла / іншого володіння _____
(прізвище, ім'я та по-батькові

фізичної особи; найменування юридичної особи; власника / володільця житла / іншого володіння)

яке знаходиться за адресою _____
(адреса)

з метою _____
(мета обшуку)

2. Ухвала дійсна до « ____ » _____ р.

3. Ухвала набирає законної сили з моменту оголошення.

4. Виконання ухвали покласти на _____
(прізвище та ініціали слідчого / прокурора)

5. Ухвала дозволяє проникнути до житла / іншого володіння один раз.

6. Ухвала оскарженню не підлягає. Заперечення на ухвалу можуть бути подані під час підготовчого провадження в суді.

Слідчий суддя _____

Висловлені в цій ухвалі висновки про будь-які обставини щодо суті підозри / обвинувачення не мають преюдиціального значення для суду під час судового розгляду / слідчого / прокурора під час цього (іншого) кримінального провадження (ст. 198 КПК).

ПРОТОКОЛ ОБШУКУ

ПРОТОКОЛ ОБШУКУ

Місто (сел.) _____

« ____ » _____ 20 ____ року

(слідчий, посада, найменування органу, ініціали, прізвище)

розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № _____ від « ____ » _____ 20 ____ року на підставі ухвали слідчого судді _____

(реквізити ухвали)

від « ____ » _____ 20 ____ року, в період з « ____ » год. « ____ » хв. до « ____ » год. « ____ » хв. За участю потерпілого:

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)

якому відповідно до ч.ч. 1, 2 ст. 56, ст. 57 КПК України роз'яснені його права і обов'язки.

За участю підозрюваного:

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)

якому відповідно до ч.ч. 3, 5, 6, 7 ст. 42 КПК України роз'яснені його права і обов'язки.

За участю захисника:

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)

якому відповідно до ст.ст. 46, 47 КПК України роз'яснені його права і обов'язки. За участю _____ представника _____

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)

якому відповідно до ч. 5 ст. 44, ч. 4 ст. 58, ч. 2 ст. 59 КПК України роз'яснені його права і обов'язки.

За участю спеціаліста: _____

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)

яким відповідно до ч.ч. 4, 5 ст. 71 КПК України роз'яснені його права і обов'язки.

За участю інших осіб: _____

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)

яким згідно до _____ КПК України роз'яснені їхні права і обов'язки

У присутності понятих:

1) _____

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)

2) _____

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)

яким згідно ст.ст. 11, 13, 15, 223 КПК України роз'яснені їхні права і обов'язки.

Особам, які беруть участь у проведенні обшуку роз'яснено вимоги ч. 3 ст. 66 КПК України про їх обов'язок не розголошувати відомості щодо проведеної

процесуальної дії, а також про застосування технічних засобів фіксації, умови та порядок їх використання:

(характеристики технічних засобів фіксації та носіїв інформації, які застосовуються

при проведенні цієї процесуальної дії, підписи осіб)

Пред'явив гр-ну (ці) _____

(прізвище, ім'я, по батькові особи, яка обшукується, або особи

яка займає приміщення, що обшукується)

ухвалу слідчого судді про проведення обшуку.

Копію ухвали слідчого судді про проведення обшуку отримав _____

(прізвище,

підпис особи, яка володіє житлом чи іншим володінням або іншої присутньої особи)

Запропонував видати зазначені в ухвалі _____

(предмети, документи, цінності або

вказати місце, де переховується злочинець)

на що _____

заявив(ла) _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

У зв'язку з відмовою (частковим виданням) того, що вимагається, дотримуючись вимог ст.ст. 223, 233, 234, 236 КПК України, провів обшук

(де, у кого, за якою адресою)

У ході проведення обшуку виявлено:

Під час обшуку приміщення _____

(де, у кого, за якою адресою)

був проведений обшук особи гр-на (ки) _____

(прізвище, ім'я, по батькові особи, яка обшукується)

У присутності понятих (якщо залучаються інші поняті, зокрема тієї ж статі що й обшукуваний чи обшукувана):

1) _____

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)

2) _____

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)

(обшук проводиться понятими тієї ж статі)

З метою проведення обшуку гр-на(ки) _____

(прізвище, ім'я, по батькові особи, яка обшукується)

був (була) залучений (а) _____

(прізвище, ім'я, по батькові, займана посада особи, яка проводить обшук, який проводиться особою тієї ж статі)

у якого (ї) під час обшуку було виявлено: _____

(предмети, документи, цінності та ін.)

Під час обшуку було виявлено: _____
(предмети, документи, цінності, розшукуваний

злочинець та ін.)

Виявлені _____ пред'явлені понятим і іншим
(предмети, документи, цінності та ін.)
учасникам присутнім при обшуку.

Від _____ надійшли такі пропозиції та зауваження
(прізвище, ім'я, по батькові

Перераховане в протоколі обшуку _____
(вилучено, опечатано, залишено на зберігання,

якщо вилучено, то куди відправлено для зберігання)

Протокол прочитаний вголос _____
(зауваження учасників обшуку і понятих)

Особа, яка обшукувалась _____
(прізвище, ім'я по батькові, підпис)

Поняті присутні при обшуку особи: 1) _____
(прізвище, підпис)

2) _____
(прізвище, підпис)

Особа, в приміщенні якої проводився обшук _____
(прізвище, ім'я по батькові, підпис)

Поняті присутні при обшуку приміщення: 1) _____
(прізвище, підпис)

2) _____
(прізвище, підпис)

Учасники обшуку:

(прізвище, підпис)

(прізвище, підпис)

(прізвище, підпис)

(прізвище, підпис)

(прізвище, підпис)

Обшук провів _____
(прізвище, посада, звання, підпис)

Один примірник протоколу обшуку отримав _____
(прізвище, ім'я, по батькові особи, яка

обшукується, або особи яка займає приміщення, що обшукується, підпис)

Додаток 3

УХВАЛА про арешт майна
(під час досудового слідства за клопотанням сторони захисту)

УХВАЛА
про арешт майна
(під час досудового слідства за клопотанням сторони захисту)

<i>(місце постановлення ухвали)</i>	<i>(дата постановлення ухвали)</i>
-------------------------------------	------------------------------------

Слідчий суддя / Суддя _____
(назва суду, прізвище та ініціали слідчого судді / судді)

за участю прокурора _____
(назва органу прокуратури прізвище та ініціали прокурора)

обвинуваченого (підозрюваного) _____
(прізвище, ім'я та по батькові)

захисника _____
(прізвище та ініціали)

посвідчення № _____ та ордер / договір / доручення на надання безоплатної правової допомоги (зайве закреслити) _____

за участю секретаря _____
(прізвище та ініціали)

а також _____
(прізвища та ініціали інших учасників кримінального провадження,

_____ їх процесуальне становище)

розглянув клопотання прокурора / слідчого / цивільного позивача _____
(прізвище та ініціали;

_____ назва органу прокуратури / органу досудового слідства)

у кримінальному провадженні № _____
(номер кримінального провадження)

про арешт майна _____
(прізвище, ім'я та по батькові)

підозрюваного / обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення передбаченого ст. _____ КК України,

Клопотання надійшло до суду « ____ » _____ р.

(у випадку попереднього тимчасового вилучення майна – не пізніше наступного робочого дня після вилучення)

Суд перевірів надані матеріали клопотання, включаючи витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо кримінального провадження, у рамках якого було подано клопотання, та, дослідивши докази по даних матеріалах, заслухавши думку прокурора / слідчого / цивільного позивача _____
(прізвище та ініціали)

підозрюваного / обвинуваченого (у випадку прибуття) _____
(прізвище, ім'я та по батькові)

захисника (у випадку прибуття) _____
(прізвище та ініціали)

свідків (у випадку прибуття) _____
 (прізвище та ініціали)
 а також інших учасників _____
 (прізвище та ініціали інших учасників кримінального провадження)

ВСТАНОВИВ:

1. Клопотання про арешт майна відповідає вимогам ст. 171 КПК.

2. Перелік майна, зазначеного в клопотанні:

(перелік майна та його характеристика: нерухоме / рухоме, майнові права інтелектуальної власності, гроші – готівкою або у безготівковому вигляді, цінні папери, корпоративні права)

3. Майно перебуває у власності _____

(прізвище, ім'я по батькові підозрюваного / обвинуваченого / осіб,
 які несуть цивільну відповідальність за завдану шкоду)

Документи, що підтверджують право власності на майно:

(перелік документів)

4. Прокурор довів, що існує достатньо доказів, що вказують на вчинення підозрюваним / обвинуваченим кримінального правопорушення.

Наступні обставини підтверджують вчинення кримінального правопорушення підозрюваним / обвинуваченим

(перелік обставин)

5. Правові підстави арешту майна: (обрати необхідне)

☐ Майно належить до категорій, зазначених в ст. 167 КПК:

(обрати необхідне):

- ☐ речі
- ☐ документи
- ☐ гроші

(обрати необхідне):

- ☐ підшукані
- ☐ виготовлені
- ☐ пристосовані
- ☐ використані

(обрати необхідне):

- ☐ як засоби чи знаряддя вчинення кримінального правопорушення
- ☐ та зберегли на собі сліди кримінального правопорушення

☐ надані особі:

- ☐ з метою схилити її до вчинення кримінального правопорушення
- ☐ з метою фінансування
- ☐ з метою матеріального забезпечення кримінального правопорушення.
- ☐ як винагорода за вчинення кримінального правопорушення

- ☐ є предметом кримінального правопорушення, пов'язаного з їх незаконним обігом
- ☐ набуті в результаті вчинення кримінального правопорушення
- ☐ є доходами від вчинення кримінального правопорушення
- ☐ на які було спрямоване кримінальне правопорушення

(в залежності від обраного варіанту, надати відповідне обґрунтування: обставини, що підтверджують факт підкупу / виготовлення / пристосування майна для вчинення кримінального правопорушення; характер заявлених слідів кримінального правопорушення що залишилися на майні; обставини, що підтверджують виникнення слідів на майні саме в результаті кримінального правопорушення; обставини, що підтверджують факт використання майна для вчинення кримінального правопорушення (та наявність на ньому слідів кримінального правопорушення; обставини, що підтверджують факт одержання майна від осіб, які можуть підозрюватися в організації кримінального правопорушення; обставини, що підтверджують мету надання майна особі як схилення до вчинення кримінального правопорушення; обставини, що підтверджують факт одержання майна від осіб, які можуть підозрюватися в організації кримінального правопорушення; функція, яку майно повинно було відіграти в матеріальному / фінансовому забезпеченні кримінального правопорушення: обставини, що підтверджують мету надання майна для матеріального / фінансового забезпечення кримінального правопорушення; обставини, що підтверджують факт одержання лайни від осіб, які можуть підозрюватися в організації кримінального правопорушення; обставини, що підтверджують визначення майна як винагороди за дії особи; обставини, що вказують на належність майна до предметів заборонених чи обмежених в обігу; обставини, що вказують на порушення особою правого режиму обігу зазначеного майна; обставини, що вказують на наявність зв'язку міме кримінальним правопорушенням та набуття особою майна; обставини, що вказують на наявність зв'язку між кримінальним правопорушенням та набуття, особою майна; обставини, що вказують на отримання доходу від майна, набутого в результаті вчинення кримінального правопорушення; обставини, що підтверджують спрямованість кримінального правопорушення на майно)

☐ **Забезпечення цивільного позову:**

а) розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням / суспільно небезпечним діянням неосудної особи:

(розмір шкоди)

б) обставини, що свідчать про наявність та розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням / суспільно небезпечним діянням неосудної особи:

(перелік обставин)

в) сума цивільного позову, поданого проти підозрюваного / обвинуваченого / неосудної особи, у зв'язку з завданою шкодою:

(сума позову)

г) оцінка співвідношення розміру шкоди та суми цивільного позову з вартістю майна, про арешт якого подано клопотання:

(оцінка співвідношення)

☐ **Забезпечення конфіскації:**

а) обставини, що вказують на наявність ризику відчуження майна підозрюваним / обвинуваченим / неосудною особою з метою уникнення конфіскації у випадку постановлення обвинувального вироку:

(перелік обставин)

6. Підстава(и), у зв'язку з якою(ими) необхідна заборона користування та / або розпорядження майном:

1) обставини, що свідчать про наявність ризику зникнення / втрати / пошкодження майна в результаті його використання та/або розпорядження підозрюваним / обвинуваченим / неосудною особою:

(перелік обставин)

2) обставини, що свідчать про наявність ризику настання інших наслідків, які можуть перешкодити кримінальному провадженню, в результаті використання майна (та/або розпорядження ним) підозрюваним / обвинуваченим / неосудною особою:

(перелік обставин)

7. Враховано наслідки арешту майна для інших осіб.

(Обґрунтування: майно приносить / не приносить регулярний дохід підозрюваному / обвинуваченому та/чи його сім'ї впливає / не впливає на їх виживання, перелік осіб, які перебувають на утриманні підозрюваного / обвинуваченого, перелік співвласників майна та осіб, що знаходяться на їх утриманні, вплив арешту майна на життя власників майна та осіб на їх утриманні та можливість за значених осіб самотійно в законний спосіб отримувати кошти та засоби для виживання без використання майна (та/або розпорядження ним), інші особи, зацікавлені в одержанні доходу чи результаті в використанні майна, та наслідки неодержання власниками та особами на їх утриманні зазначених виплат від майна чи результатів його використання, інші важливі обставини)

8. Оцінка розумності та співрозмірності обмеження права власності на майно підозрюваного / обвинуваченого / неосудної особи та потреб кримінального провадження:

На підставі викладеного і керуючись ст. ст. 132, 170-173 КПК України,

Ухвалив:

1. Накласти арешт на майно _____
(прізвище, ім'я та по-батькові підозрюваного / обвинуваченого)

(перелік майна)

2. (Якщо застосована заборона розпоряджатися / користуватися майном)
Заборонити _____

(прізвище, ім'я та по-батькові підозрюваного / обвинуваченого)

розпоряджатися або користуватися таким майном (крім житлового приміщення):

(перелік майна)

3. Повернути тимчасово вилучене майно підозрюваному / обвинуваченому:

(перелік майна)

4. Ухвала підлягає негайному виконанню слідчим / прокурором.

5. Ухвала може бути оскаржена до _____

(назва суду апеляційної інстанції)

протягом п'яти (якщо ухвалив слідчий суддя) / семи (якщо ухвалив суддя) днів з дня оголошення відповідно до п. 11 частини 1 ст.309, ст. 395

6. Ухвала може бути скасована в порядку ст. 174 КПК за клопотанням власника / володільця майна, що не був присутнім під час розгляду.

Слідчий суддя / суддя _____

Висловлені в цій ухвалі висновки про будь-які обставини щодо суті підозри / обвинувачення не мають преюдиціального значення для суду під час судового розгляду / слідчого / прокурора під час цього (іншого) кримінального провадження (ст. 198 КПК).

про скасування арешту майна
(під час досудового слідства за клопотанням сторони захисту)

УХВАЛА
про скасування арешту майна
(під час досудового слідства за клопотанням сторони захисту)

(місце постановлення ухвали)	(дата постановлення ухвали)	
------------------------------	-----------------------------	--

Слідчий суддя _____
(назва суду, прізвище та ініціали слідчого судді)
за участю підозрюваного / обвинуваченого / неосудної особи, яка підозрюється у
вчиненні суспільно небезпечного діяння (у випадку прибуття)

_____ (прізвище, ім'я та по-батькові)
власника / володільця арештованого майна (у випадку прибуття)

_____ (прізвище ім'я та по батькові)
захисника / законного представника (у випадку прибуття) _____
(прізвище та ініціали)

посвідчення № _____ та ордер / договір / доручення на надання безоплатної
правової допомоги (зайве закреслити)
прокурора / слідчого / цивільного позивача (у випадку прибуття)

_____ (назва органу прокуратури / досудового розслідування, прізвище та ініціали прокурора /
слідчого / цивільного позивача)

за участю секретаря _____
(прізвище та ініціали)

розглянув клопотання підозрюваного / обвинуваченого / неосудної особи, яка
підозрюється у вчиненні суспільно небезпечного діяння / власника / володільця
арештованого майна (належне вибрати)

_____ (прізвище ім'я, та по батькові)
у кримінальному провадженні № _____, що надійшло до суду
«__» _____ р., про скасування арешту майна _____
(прізвище ім'я, та по батькові)

підозрюваного / обвинуваченого / неосудної особи, яка підозрюється у вчиненні
кримінального правопорушення / суспільно небезпечного діяння,
передбаченого ст. _____ КК України.

Суд перевірів надані матеріали клопотання, включаючи витяг з Єдиного реєстру
досудових розслідувань щодо кримінального провадження, у рамках якого було
подано клопотання, та дослідивши докази по даних матеріалах, заслухавши
думку учасників судового засідання: _____

(статус учасника провадження, прізвище та ініціали)

ВСТАНОВИВ:

1. Перелік майна, щодо якого подано клопотання про скасування арешту:

(перелік майна)

2. Підозрюваний / обвинувачений / захисник / інший власник / володілець майна довів, що існує наступна підстава скасування арешту майна (обрати належне)

☐ **необґрунтованість накладення арешту:**

☐ необґрунтованість підозри щодо вчинення кримінального правопорушення / суспільно небезпечного діяння підозрюваним / неосудною особою:

☐ необґрунтованість висновку про підшукування / виготовлення / пристосування майна як засобу чи знаряддя вчинення кримінального правопорушення:

☐ необґрунтованість наявності на майні слідів кримінального правопорушення:

☐ необґрунтованість висновку про використання майна як засобу чи знаряддя вчинення кримінального правопорушення (та наявності на ньому слідів правопорушення - якщо необхідно):

☐ необґрунтованість визначення майна як наданого особі з метою схилити її до вчинення кримінального правопорушення:

☐ необґрунтованість висновку про надання майна особі з метою фінансування / матеріального забезпечення кримінального правопорушення:

☐ необґрунтованість висновку про надання майна особі як винагороди за вчинення кримінального правопорушення:

☐ необґрунтованість визначення майна як предмету кримінального правопорушення, пов'язаного з їх незаконним обігом:

☐ необґрунтованість визначення майна як набутого в результаті вчинення кримінального правопорушення:

☐ необґрунтованість визначення майна як доходу від кримінального правопорушення:

☐ необґрунтованість визначення майна як предмету посягання правопорушення:

☐ необґрунтованість наявності на майні слідів кримінального правопорушення:

☐ необґрунтованість висновку про використання майна як засобу чи знаряддя вчинення кримінального правопорушення (та наявності на ньому слідів правопорушення - якщо необхідно):

☐ необґрунтованість визначення майна як наданого особі з метою схилити її до вчинення кримінального правопорушення:

☐ необґрунтованість висновку про надання майна особі з метою фінансування / матеріального забезпечення кримінального правопорушення:

- ☐ необґрунтованість висновку про наявність чи розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням:
- ☐ неспівмірність вартості арештованого майна розміру шкоди, завданої кримінальним правопорушенням / суспільно небезпечним діям:
- ☐ необґрунтованість висновку про наявність ризику відчуження майна підозрюваним / обвинуваченим / неосудною особою з метою уникнення конфіскації у випадку визнання його вини:
- ☐ неврахування наслідків арешту майна для інших осіб:

(обґрунтування)

- ☐ в арешті майна відпала потреба:

(обґрунтування)

3. Підстави для скасування заборони використання / розпорядження арештованим майном *(обрати належне)*

- ☐ необґрунтованість висновку про наявність ризику зникнення / втрати / пошкодження майна в результаті його використання / розпорядження підозрюваним / обвинуваченим / неосудною особою або настання інших наслідків, які можуть перешкодити кримінальному провадженню:

- ☐ в подальшій забороні використання / розпорядження майном відпала потреба:

(обґрунтування)

На підставі викладеного і керуючись ст. ст. 170-174 КПК України,

Ухвалив:

1. Скасувати арешт такого майна підозрюваного / обвинуваченого / неосудної особи _____

(прізвище ім'я, та по батькові)

(перелік майна)

2. Ухвала підлягає негайному виконанню слідчим / прокурором.

3. Ухвала оскарженню не підлягає. Заперечення на ухвалу можуть бути подані під час підготовчого провадження в суді

Слідчий суддя / Суддя _____